

orðaskifti

Sandheden er een – meningerne mange

I sin kommentar i *Sosíalúrín* d. 17/2-1996 skriver Marjun Bæk (MB), at «der findes mindst to opfattelser af Guds ord». Det er ganske vist, når det gælder, hvad mennesker mener om Guds Ord, Bibelen. Men det er lige så sikkert og vist, at Guds Ord, Bibelen, giver ikke mulighed for at mene forskelligt. I Den hellige Skrift møder vi et samstemmende vidnesbyrd, adskilt fra alle andre skrifter i verden. Hvorfor? Fordi de er indblæst af Gud. De er Gud-åndet. Derfor kan vi ved dem gøres viis til frelse ved troen på Kristus Jesus (2. Tim. 3,16). Og derfor bruger vi betegnelsen Guds Ord om Bibelen.

Nu kunne vi så helt enfoldigt spørge: Jamen, er det ikke Djævelen, der siger til Jesus, at han skal gøre sten til brød? Djævelens ord kan vel ikke være Guds Ord? Djævelens ord kan vel ikke være indblæst af Gud? Sagen er, at det er Gud, der har villet, at også Djævelens ord skal være at finde i Bibelen. Gud lærer os derigennem at vogte os for Djævelen og forsage ham. På samme måde som det er Guds vilje, at vi kan læse om Peters fornægtelse og Juda's forræderi. Gennem alt, hvad der står i Bibelen, vil Gud, at vi skal lære ham selv at kende, hvad enten vi læser om hans handling med Israels folk, om frafald og afgudsdyrkelse, om krige, dødsopvækkelser, helbredelser, om Jobs anfægtelser og kampe, hans venners dårlige råd, osv. Gennem alt, hvad der står i Bibelen, åbenbares os, hvem Gud er, hvordan han handler og hvad hans vilje er. Derfor er hele Bibelen indblæst af Gud. Den er Guds Ord (dette kaldes vevalinspiration).

Dersom vi begynder at bortskære dele af Bibelen, så bortskærer vi dele af Guds åbenbaring. Og dermed får vi ikke blot forskelligt bibelsyn men også forskellig gudsforståelse. Der er en indre og uadskillelig sammenhæng mellem bibelsyn og gudsforståelse. I det øjeblik man begynder at bortskære dele af Guds åbenbaring, da ændres også gudsforståelsen. Gud bliver den, vi gør ham til, og ikke den, han har åbenbaret sig som.

Nu MB mener, at jeg har misforstået, hvad hun skriver, og det ville da kun være godt, hvis det var tilfældet. Men det er ikke så vanskeligt at forstå, når MB siger, at Bibelen ikke i sin helhed er Guds Ord og samtidig bekender sig til et historisk-kritisk bibelsyn.

Ifølge MB er det mest udbredte bibelsyn på Færøerne, det fundamentalistiske, og med det bibelsyn er det ifølge MB ikke muligt at forkynde sand kristendom (jfr. *Sosíalúrín* d. 3/2-1996), ja, fundamentalismen «underminerer det sande kristendom» (*Sosíalúrín* d. 17/2-1996). Lad os derfor kort standse ved begrebet «fundamentalisme» og det historisk-kritiske bibelsyn.

Fundamentalismen

Ordet «fundamentalisme» er ikke et ord, jeg selv bruger om den forståelse, jeg har af Den hellige Skrift, men det er et skældsord MB bruger om udegrundede og andre. Spørgsmålet er så, om vi skal tage dette skældsord til os og simpelthen opfatte det som en hædersbetegnelse. Det er muligt, men jeg har dog mine tvivl. Og det skyldes for det første: ordet er utroligt misbrugt. For det

andet: ordet bruges om så mange og forskelligartede og indbyrdes modstridende fænomener (f. eks. om/i og ikke-krisen sammenhæng: islamisk – og hinduistisk fundamentalisme, hvor ordet får en ny og for mig uantagelig betydning; i forbindelse med forskellige politiske strømninger, ja selv betegnelsen «grøn fundamentalisme» kan findes; osv.) For det tredje: ordet forstås mere som en tidstilknytning end en mulig sagstilknytning. Dvs. en tilknytning til en strømning fra slutningen af det 19. årh. og begyndelsen af det 20. årh., fremfor en tilknytning til den sag, de stod for, hvor sagen vel blev formuleret på ny på dette tidspunkt, men blot som en aktualisering og en fastholden af det, den kristne kirke siden nytestamentlig tid havde stået for.

Hvad var da «fundamentalismernes» sag? Den strømning, der senere fik navnet fundamentalisme, opstod som en reaktion imod bibelkritikkens og liberalteologiens opgør med Bibelens troværdighed og de kristne grundsandheder. På Niagara-Bibelkonferencen i 1895 formulerede man fem teser, som man mente var absolut fundamentale for den kristne tro: 1) Den hellige Skrifts (Bibelen's) ufejlbarlighed, 2) Kristi guddom og jomfrufødsel, 3) Kristi stedfortrædende lidelse og død, 4) den legemlige opstandelse og 5) Kristi legemlige genkomst til jorden. I årene 1910 til 15 blev der udgivet en række småbøger med titlen «The Fundamentals», der handlede om de 5 ovenstående punkter. Herfra stammer begrebet fundamentalisme. Dvs., at fastholder man disse fem «fundamentals» så er man rent historisk klassificeret som fundamentalist. Poul Hoffmann skriver i en artikelserie om fundamentalismen: «At være fundamentalist vil egentlig sige at gøre alvor af den tro, at Bibelen i sin helhed er Guds ord, skrevet og samlet af mennesker under guddommelig inspiration, dvs. mennesker, hvis ånd i dette arbejde var forenet med Guds Ånd på en sådan måde, at de formidlede sandheden og intet andet. Og det er jo mildest talt ikke noget, vi har fundet på. Det er menighedens gamle tro og troserfaring ved den samme Ånd. Fundamentalismen er Bibelen's eget bibelsyn, profeternes og apostlenes bibelsyn. Kristi bibelsyn». (Budskabet 1980, nr. 6, s. 18 & 19).

Fundamentalismernes sag vedkender jeg mig af hjertet, for den er apostles og profeters sag, ja, Jesu egen sag, men ordet fundamentalisme kan jeg ikke bruge til så meget, da det i dag blot fungerer som et skældsord i alle mulige og umulige sammenhæng uden forbindelse til dets historiske oprindelse. Men kald gerne mit bibelsyn for ortodoks.

Den historisk-kritiske metode

Netop brugen af den historisk-kritiske metode får konsekvenser for troen, på samme måde som det ortodokse skriftsyn har konsekvenser for troen. Og omvendt: de forudsætninger vi går til Skriften med har afgørende betydning for, hvordan vi læser Bibelen. Det er en afgørende sammenhæng mellem metode og tro.

Følgen af et ortodoks skriftsyn er, at mennesket står under tiltale fra første til sidste ord i Bibelen, mens følgen af det historisk-kritiske bibelsyn er, at vi først skal have fundet ud af, hvad vi vil lade os tiltale af.

Jeg skal ikke her gentage alt det som man via den historisk-kritiske metode efterhånden har stemplet som menighedsteologi, uægte Jesus-ord, myter, legender, osv., osv., det kan læses i utallige bøger. Et lille indblik kan man få i den tidligere professor ved Københavns Universitet, Eduard Nielsen's, korte gennemgang af den historisk-kritiske metode og dens forskningsresultater i bogen «Bibelsyn», Gads Forlag 1985.

Med det historisk-kritiske bibelsyn ender man i en fideisme, dvs. en tro på troen, for troens genstand og ophav kan vi ikke vide noget sikkert om. Dette skyldes ikke blot den historisk-kritiske metodes såkaldte forskningsresultater, men ligger allerede i metodens forudsætninger. Derfor er metoden ubrugelig og indebærer et opgør med bibelsk kristendom. Hvor meget den enkelte så aktuelt er skredet, er naturligvis forskelligt, men skredet er allerede begyndt i og med et historisk-kritisk bibelsyn.

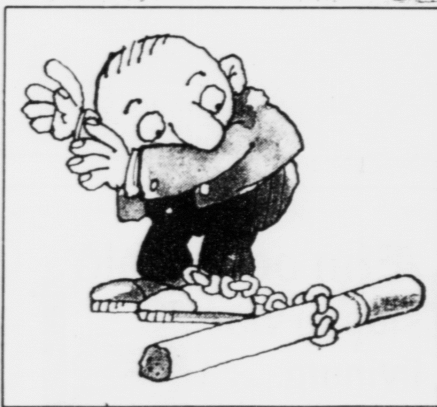
Den norske biskop Erling Utne skrev engang: «Det er godt og rigtigt, at vi minder hinanden om, at kun een er troens genstand: Kristus selv. Dog hævder vi med vores reformationsfædre, at det at tro på Kristus er det samme som at tro hans ord, og det er skænket os i den hellige



skrift. Vi kan ikke være kristustroende uden at være bibeltroende. Vi har dybest set ikke mere kristustillid, end vi har bibeltillid. Vi kender ingen anden Kristus end den, vi møder i Skriften. Vi kan ikke forlade os på nogen anden end Skriftens Kristus. Det er og

bliver vor urokkelige position sammen med vore reformationsfædre trods al modsigelse fra dagens teologi!»

Peter O. K. Olofson
sognepræst, Fuglebjerg



Amnesty International

Upplatingartíðirnar hjá Amnesty International, Føroya Deild eru: Týsdag, hósdag og friggjadag frá kl. 13 til kl. 17. Tlf. 15816.

Ólavur í Beiti við nýggjari bók

Tá ið tú kemur er heitið á sættu bókin rithøvundurinn Ólavur í Beiti, hevur skrivað.

Bókin er, sum eisini stendur á baksíðuni á henni, eitt slag av livsmunnum, har aldrandi pápin fortelur ymist frá lívi sínum fyrri soninum, ið nú er vaksin.

Pápin hevur ikki sæð sonin, síðan hann var óvita.

Forlagið Grønholmur gevur bókin út, sum er góðar tvey hundarð blaðsíður og kostar 208,- kr. og er at fáa um alt landið.

Bókin er umbróttin og prentað á Dimmalætting og heft hjá Helge Justinussen.

Stuðul til útgávuna er fingin úr Mentunargrunni Føroya Lætings, Fjølrit og frá M. Winther Hentze.